

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 33^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 252

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021
ΚΟΥΝΤΟΥΡΟΝ 2021

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

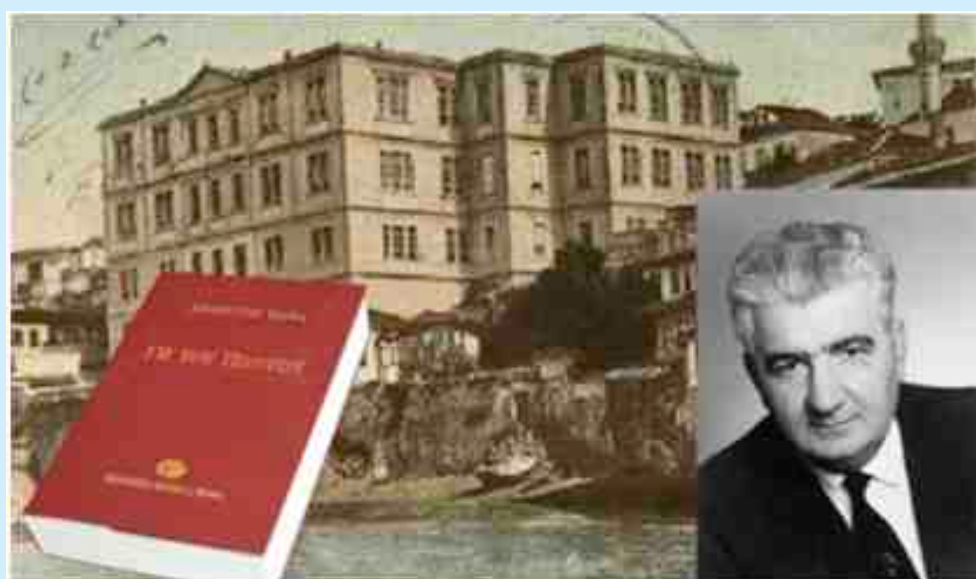
ΑΝΑΒΟΛΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΟΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας ενημερώνει τα μέλη της, ότι η προγραμματισμένη, για την Κυριακή 17(κανονική) ή 24(επαναληπτική) Ιανουαρίου 2021, Εκλογοαπολογιστική Γενική Συνέλευσή της αναβάλλεται μέχρι νεωτέρας ανακοίνωσης.

Η ανωτέρω απόφαση υπαγορεύεται από λόγους δημόσιας υγείας και συμμόρφωσης του συλλόγου μας στο υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο αντιμετώπισης του κινδύνου διάδοσης της πανδημίας του κορωνοϊού, καθώς ισχύει η ανακοίνωση του Υφυπουργείου Πολιτικής Προστασίας, βάσει της ΚΥΑ για τα μέτρα προστασίας κατά του covid-19 (Ν. 4709/2020), που απαγορεύει όλες τις συναθροίσεις και του Ν. 4753/2020, με τον οποίο δίνεται η δυνατότητα παράτασης της θητείας των διοικητικών συμβουλίων και των λοιπών καταστατικών οργάνων για χρονικό διάστημα μέχρι τεσσάρων (4) μηνών, για την αποφυγή διασποράς του κορωνοϊού.

Για τη νέα ημερομηνία διεξαγωγής της Εκλογοαπολογιστικής Γενικής Συνέλευσης θα ενημερωθείτε εγκαίρως με νέα ανακοίνωση.

Το καμάρι του Πόντου

Ο Δημήτρης Ψαθάς γεννημένος στην Τραπεζούντα του Πόντου το 1907 ξεκινά το 1925 τη δημοσιογραφική του καριέρα. Αργότερα καθιερώνεται ως χρονογράφος, ευθυμογράφος και θεατρικός συγγραφέας με πλούσιο έργο. Έφυγε από τη ζωή στις 13 Νοεμβρίου 1979, και θεωρείται ως ο «πρωτομάστορας» της νεοελληνικής κωμωδίας.

Συνέχεια στη 2η σελίδα

Ο Κούντουρον, ο κούτσουρον, ο ουραδοκομμένος

Ο Φεβρουάριος στην ποντιακή διάλεκτο είναι ο Κούντουρον (ή Κούντουρος), σύνθετη λέξη από το κοντός+ουρά, που παραπέμπει στις κουτσουρεμένες -πότε κατά δύο και τα δισεκτα έτη κατά μία-, μέρες του μήνα.

Με τον Κούντουρον παρομοιάζεται, μεταφορικά, και ο λειψός στα μυαλά άνθρωπος. Τον Φεβρουάριο, το μήνα που θεωρείται ότι φέρνει γρουσουζιά, δεν έκαναν γάμους -ιδίως αν το έτος ήταν δισεκτο-, και δεν ξεκινούσαν καμία σοβαρή δουλειά.

Η αστάθεια του καιρού, αλλά και το χιόνι που πέφτει -το οποίο όμως δεν φέρνει τον πάγο του Ιανουαρίου-, συμπυκνώνονται στη φράση «Ο Κούντουρον εν' λειψός, εν' ολίγον πα ζαντός», δηλαδή ο Φεβρουάριος είναι λειψός, είναι και λίγο παλαβός. Το κρύο παραμένει τσουχτερό, αλλά τις καλές ημέρες προετοιμάζαν τα χωράφια για τις ανοιξιάτικες καλλιέργειες.

Το χρονικό διάστημα της κακοκαιρίας που παρατηρείται τον Φλεβάρη και τον Μάρτη στον Πόντο έχει το δικό του όνομα: είναι το λυκοχάντζ(ιν). Στον πληθυντικό, λυκοχάντζε, η λέξη σημαίνει τη στιγμή που αρχίζει να συννεφιάζει ο ουρανός.

Η λυκοχαντζού επισκέπτεται τα σπίτια τη Σαρακοστή, μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαρτίου, με σκοπό να τα βλάψει. Για να προφυλαχτούν από το κακό, οι ένοικοι άφηναν στην πόρτα ένα άχρηστο αντικείμενο (κατά κανόνα τσαρούχι), ώστε το δαιμόνιο να πάρει το λάφυρο και να αφήσει το σπίτι ήσυχο.

Στην αφθονία των γαλακτοκομικών τη συγκεκριμένη περίοδο οφείλεται και η φράση «έρθεν και ο Κούντουρον, θα τρως πολλά

Συνέχεια στην 5η σελίδα

Τουρκία: Εμπιστοσύνη "ΜΗΔΕΝ"

Με μια γρήγορα ματιά
βλέπουμε τον διεθνή ταραξία της περιοχής μας:

Από της ίδρυσής της, η σύγχρονη Τουρκία αρνείται τη γενοκτονία των μη μουσουλμάνων (1894-95 και 1915-23) και κατέστρεψε πολλά στοιχεία. Ωστόσο, βρέθηκαν το 2018 έγγραφα που επικυρώνουν τις διαταγές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των Νέων Τούρκων.

Συνέχεια στη 6η σελίδα

Άγιοι Σαράντα Μάρτυρες
που μαρτύρησαν στη Σεβάστεια του πόντου

3η σελίδα

Οι ντερεμπέηδες

2η σελίδα

Τουρκία:
Εμπιστοσύνη "ΜΗΔΕΝ"
6η σελίδα

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Α.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Α. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην
Παρασκευής και Σαββάτου
από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
pliroforiodotis.gr
laikoyra.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
amosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ουδέν λόγω της πανδημίας του κορονοϊού

Το καμάρι του Πόντου

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Ο Δημήτριος Ψαθάς είχε μεγάλη έφεση στον γραπτό λόγο από την παιδική του ηλικία. Στο [σχολείο](#) έγραφε άριστες εκθέσεις σε σύντομο χρόνο. Το χαρισματικό αυτό έμφυτο της πέννας τον οδήγησε στο τυπογραφείο της εφημερίδας "Εποχή" του δημοσιογράφου [Νίκου Καπετανίδη](#), όπου έκανε τα πρώτα του βήματα προς τη δημοσιογραφία, από την εφηβική του ηλικία. Έτσι, το 1925 και σε ηλικία μόλις 18 ετών, παράλληλα με τις σπουδές του στη Νομική, εργάστηκε ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα Ελεύθερο Βήμα. Ήταν η αρχή μιας λαμπρής σταδιοδρομίας στη δημοσιογραφία, και όχι μόνο. Το χρονογράφημα που τον έκανε γνωστό σε όλη την επικράτεια, ήταν το «Εύθυμα και Σοβαρά».

Ο Δημήτριος Ψαθάς επί δεκαετίες έθελγε τα πλήθη με τα ευθυμογραφήματά του, διακωμωδούσε τα γεγονότα της καθημερινότητας της εποχής του χωρίς να προσβάλλει πρόσωπα και θεσμούς, χωρίς να τα χλευάζει με αισχρολογίες και άσεμνες παραστάσεις. Είχε τη δυνατότητα να διασκεδάσει τον ελληνικό λαό και παράλληλα να τον διδάσκει, όμως του περνούσε και μηνύματα για την προαγωγή του καλού, του ηθικού, του δικαίου, κτλ. Καυτηρίαζε διακωμωδώντας το άδικο, το ανήθικο. Με λίγα λόγια, τα έργα του ήταν ανθρώπινα, γι' αυτό και αγαπήθηκαν από το σύνολο των Ελλήνων.

Ο Δημήτριος Ψαθάς, ο ταλαντούχος αυτός δημοσιογράφος, πέραν της δημοσιογραφίας του, ήταν και ο κορυφαίος ευθυμογράφος και θεατρικός συγγραφέας της εποχής του. Η Θέμις έχει κέφια (1937), το πρώτο του ευθυμογράφημα, Η Θέμις έχει νεύρα (1938), Ορκίζομαι να είπω την αλήθειαν (1943) – όλα εμπνευσμένα από τις συνεδριάσεις των αθηναϊκών δικαστηρίων-, Μαντάμ Σουσου (1940), έργο που τον έκανε γνωστό ανά την Ελλάδα, Ο χειμώνας του '41 (1945), Το χιούμορ μιας εποχής (1946), Στη χώρα των Μιλόρδων (1951), Παρίσι, Σταμπούλ και άλλα εύθυμα ταξίδια (1951), Οικογένεια Βλαμμένου (1956), Στο καρφί και στο πέταλο, Πέρα βρέχει (1960), Μικροί Φαρισάιοι (1954), Ένας βλάκας και μισός (1956), Εταιρεία θαυμάτων (1960), Ξύπνα, Βασιλέ, Ο αχόρταγος, Φον Δημητράκης, Ο εαυτούλης μου, Ζητείται ψεύτης, Η χαρτοπαίχτρα, είναι μερικά από τα έργα του.

Όμως ο Δημήτριος Ψαθάς αποτελεί το καμάρι του ποντιακού ελληνισμού και για έναν ακόμα λόγο: Είναι συγγραφέας ίσως του σπουδαιότερου ιστορικού μυθιστορήματος που αναφέρεται στο χρονικό της Μικρασιατικής Καταστροφής και εξακολουθεί να συγκαταλέγεται στις πλέον έγκυρες πηγές για το θέμα. Πρόκειται για το "Η Γη του Πόντου (1966)", όπου με στοιχεία ιστορικά και [αυτοβιογραφικά](#), στις 540 σελίδες του, μιλά για το ζήτημα των Ελλήνων της Ανατολής, τη χρονική περίοδο που αυτό ήταν στο περιθώριο, στο βωμό της «ελληνοτουρκικής φιλίας»! Με θάρρος τονίζει σχετικώς στον πρόλογό του: «...ούτε επιτρέπεται να θυσιάζουμε την ιστορική αλήθεια σε καμία σκοπιμότητα, όπως, δυστυχώς, καθιερώθηκε να γίνεται απ' τον καιρό που χαράχτηκε η λεγόμενη ελληνοτουρκική φιλία. Η άστοχη τακτική της αποσιώπησης των γεγονότων της Ιστορίας ήταν ίσως κι ένας απ' τους λόγους που τόσο άσκημα πορεύτηκε η "φιλία" με τους Τούρκους. Να ρίξουμε τον πέπλο της λήθης στο παρελθόν αλλά να ξέρουμε, όχι να κρύβουμε...».

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ουδέν λόγω της πανδημίας του κορονοϊού

Οι ντερεμπέδες

Με την απαρχή της παρακμής της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ο έλεγχος της κεντρικής εξουσίας στην περιοχή του Πόντου ατόνησε. Η εξουσία πέρασε στα χέρια των παλιών σπαχίδων, δηλαδή των στρατιωτικών-τιμαριούχων, οι οποίοι λάμβαναν από τον σουλτάνο μεγάλες εκτάσεις γης, με αντάλλαγμα να τον συνοδεύουν στους κατακτητικούς πολέμους. Σε κάποια φάση τα κτήματα άρχισαν να κληροδοτούνται από πατέρα σε γιο και οι τοπάρχες να μην οφείλουν υπακοή στο σουλτάνο. Οι άρχοντες αυτοί (οι ντερεμπέδες όπως λέγονταν), ενώ ήταν υπεύθυνοι για την τήρηση της τάξης, από τα τέλη του 18ου αιώνα μεταβλήθηκαν σε στυγνούς καταπιεστές του πληθυσμού (χριστιανών και μουσουλμάνων). Επέβαλλαν αυθαίρετα φορολογία, εκτελούσαν επιδρομές κατά χριστιανικών οικισμών και επιδίδονταν ακόμη και στο δουλεμπόριο.

Στον ανατολικό Πόντο κυριαρχούσαν οι οικογένειες των Χαζνεντάρογλου, που είχαν τα κτήματά τους δυτικά της [Τραπεζούντας](#), και των Γιακούμπογλου και των Τουτζούογλου, στη Λαζική. Οι δύο οικογένειες ήρθαν σε σύγκρουση μεταξύ τους και μάλιστα σε εποχή κατά την οποία διεξαγόταν ο Ρωσο-τουρκικός Πόλεμος, με αποτέλεσμα να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια ολόκληρου του Πόντου. Το αποτέλεσμα ήταν ο σουλτάνος [Μαχμούτ Β'](#) να στείλει στρατεύματα και να καταλύσει την κυριαρχία τους.

Συνέχεια στην 6η σελίδα

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΟΠΟΙΟΣ ΕΠΙΘΥΜΕΙ
ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
«ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ» ΣΕ ΕΝΤΥΠΗ ΜΟΡΦΗ
ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙ
ΜΕ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2331090339
ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΘΕ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ 3€

Οι Άγιοι του Πόντου

Άγιοι Σαράντα Μάρτυρες που μαρτύρησαν στη Σεβάστεια του πόντου

Οι σαράντα αυτοί Άγιοι ήταν στρατιώτες στο πιο επίλεκτο τάγμα του στρατού του Δικινίου. Όταν αυτός εξαπέλυσε διωγμό κατά των χριστιανών, οι Άγιοι σαράντα συλλαμβάνονται αμέσως από τον έπαρχο Αγκικόλα (στη Σεβάστεια). Στην αρχή τους επαινεί και τους υπόσχεται αμοιβές και αξιώματα, για να αρνηθούν την πίστη τους. Τότε ένας από τους σαράντα, ο Κάντιδος, απαντά: «Ευχαριστούμε για τους επαίνους της ανδρείας μας. Αλλά ο Χριστός, στον οποίο πιστεύουμε, μας διδάσκει ότι στον καθένα άρχοντα πρέπει να του προσφέρουμε ό,τι του ανήκει. Και γι' αυτό στο βασιλέα προσφέρουμε τη στρατιωτική υπακοή. Αν, όμως, ενώ ακολουθούμε το Ευαγγέλιο, δεν ζημιώνουμε το κράτος, αλλά μάλλον το ωφελούμε με την υπηρεσία μας, γιατί μας ανακρίνεις για την πίστη που μορφώνει τέτοιους χαρακτήρες και οδηγεί σε τέτοια έργα;» Ο Αγκικόλας κατάλαβε ότι δεν μπορούσε να τους επιβληθεί με ήρεμο τρόπο και διέταξε να τους βασανίσουν. Οπότε, μια παγωμένη χειμωνιάτικη νύχτα, τους ρίχνουν στα κρύα νερά μιας λίμνης. Το μαρτύριο ήταν φρικτό. Τα σώματα άρχισαν να μελανιάζουν. Αλλά αυτοί ενθάρρυναν ο ένας τον άλλο, λέγοντας: «Δριμύς ο χειμών, αλλά γλυκός ο παράδεισος. Λίγο ας υπομείνουμε και σε μια νύχτα θα κερδίσουμε ολόκληρη την αιωνιότητα».

Ενώ προχωρούσε το μαρτύριο, ένας μόνο λιποψύχησε και βγήκε από τη λίμνη. Τον αντικατέστησε όμως ο φρουρός (Αγλάϊος), που είδε τα στεφάνια πάνω από τα κεφάλια τους. Ομολόγησε το Χριστό, μπήκε στη λίμνη και μαζί με τους 39 παίρνει και αυτός το στεφάνι του μαρτυρίου, αφού μισοπεθαμένους τους έβγαλαν το πρωί από τη λίμνη και τους συνέτριψαν τα σκέλη. Τα μαρτυρικά λείψανα ευρέθησαν από τους Χριστιανούς σε κάποιο γκρεμό, όπου είχαν

συναχθεί κατά θεία οικονομία και ενταφιάσθηκαν με ευλάβεια.

Στον Ευεργετινό αναφέρεται ότι ενώ οι Άγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες βρίσκονταν στο στάδιο της αθλήσεως έχοντας παραμείνει όλη τη νύχτα μέσα στην παγωμένη λίμνη και καθώς τους έσερναν στον αιγιαλό για να τους συντρίψουν τα σκέλη, η μητέρα ενός Μάρτυρος παρέμενε εκεί πάσχουσα με αυτούς, βλέποντας το παιδί της που ήταν νεότερο στην ηλικία από όλους, μήπως και λόγω του νεαρού της ηλικίας και της αγάπης προς την ζωή, δειλιάσει και βρεθεί ανάξιο της τιμής και της τάξεως των στρατιωτών του Χριστού. Στεκόταν λοιπόν, εκεί και άπλωνε τα χέρια της προς το παιδί της λέγοντας: «Παιδί μου γλυκύτατο, υπόμεινε για λίγο και θα καταστείς τέκνο του Ουράνιου Πατέρα. Μην φοβηθείς τις βασάνους. Ιδού, παρίσταται ως βοηθός σου ο Χριστός. Τίποτε δεν θα είναι από εδώ και πέρα πικρό, τίποτα το επίπονο δεν θα απαντήσεις. Όλα εκείνα παρήλθαν, διότι όλα αυτά τα νίκησες με τη γενναιότητά σου. Χαρά μετά από αυτά, άνεση, ευφροσύνη. Όλα αυτά θα τα γεύεσαι, διότι θα είσαι κοντά στον Χριστό και θα πρεσβεύεις εις Αυτόν και για μένα που σε γέννησα».

Τα λείψανα των Αγίων βρήκε με θεία οπτασία, το έτος 438 μ.Χ., η αυτοκράτειρα Πουλχερία κρυμμένα στο ναό του Αγίου Θύρσου, πίσω από τον άμβωνα, στον τάφο της διακόνισσας Ευσέβειας σε δύο αργυρές θήκες, οι οποίες κατά την διαθήκη της Ευσέβειας, είχαν εναποτεθεί στον τάφο της στο μέρος της κεφαλής της. Στην συνέχεια η Πουλχερία οικοδόμησε ναό έξω από τα τείχη των Τρωαδησίων.

Σπουδαία από ιστορικής απόψεως θεωρείται από νεότερους ερευνητές η Διαθήκη των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, η οποία αποσκοπεί στο να παρεμποδίσει τον διασκορπισμό των ιερών λειψάνων τους μεταξύ των Χριστιανών, πράγμα συνηθισμένο στην Ανατολή κατά τους χρόνους εκείνους.

Οι γονείς του Μεγάλου Βασιλείου που κατείχαν «κόνιν» και τεμάχια των ιερών λειψάνων των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ανήγειραν τον πρώτο ναό στην Ανατολή εις τιμήν των Αγίων, όπου και ετάφησαν, σε κτήμα τους στον Πόντο.

Ναός αφιερωμένος στους Αγίους Τεσσαράκοντα Μάρτυρες υπήρχε στην περιοχή Μέση της Κωνσταντινούπολης, που είχε ανεγερθεί από τον αυτοκράτορα Τιβέριο Α' (579 - 582 μ.Χ.) και συμπληρωθεί από τον αυτοκράτορα Μαυρίκιο (582 - 602 μ.Χ.). Το ναό κατεκόσμησε ο Ανδρόνικος ο Κομνηνός (1183 - 1185 μ.Χ.). Στο ναό αυτό λειτουργούνταν κατά την ημέρα της μνήμης των Αγίων Μαρτύρων οι αυτοκράτορες. Άλλοι ναοί υπήρχαν:

- στο παλάτι, και ο οποίος πανηγύριζε στις 27 Αυγούστου,
- στη νήσο Πλάτη, ή Πλατεία,
- στη μονή της Χώρας,
- στην Έμμεσα της Συρίας.

Η Σύναξη αυτών ετελείτο στο αγιότατο Μαρτύριό τους πλησίον του Χαλκού Τετραπύλου.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ότι οι Άγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες είναι προστάτες της Ι. Μ. Ερημοποτάμου στο Άγιον Όρος, το Καθολικό της οποίας τιμάται στη Μνήμη τους, στις 9 Μαρτίου κάθε έτους.

Κατά τους Παρισινούς Κώδικες 1575 και 1476 τα ονόματα τους ήταν: Κυρίων, Κάντιδος (ή Κλαύδιος), Δόμνας, Ευτύχιος (ή Ευτυχής), Σεβηριανός, Κύριλλος, Θεόδουλος, Βιβιανός, Αγγίας, Ησύχιος, Ευνοϊκός, Μελίτων, Ηλιάδης (ή Ηλίας), Αλέξανδρος, Σακεδών (ή Σακερδών), Ουάλης, Πρίσκος, Χουδίων, Ηράκλειος, Εκδίκιος, (ή Ευδίκιος), Ιωάννης, Φιλοκτήμων, Φλάβιος, Ξάνθιος, (ή Ξανθιάς), Ουαλέριος, Νικόλαος, Αθανάσιος, Θεόφιλος, Λυσίμαχος, Γάϊος, Κλαύδιος, Σμάραγδος, Σισίνιος, Λεόντιος, Αέτιος, Ακάκιος, Δομετιανός (ή Δομέτιος), δυο Γοργόνιοι, Ιουλιανός, (ή Ελιανός ή Ηλιανός), και Αγλαΐος ο καπικλάριος. (Ορισμένοι Κώδικες αναφέρουν και επιπλέον των σαράντα ονόματα, όπως αυτά των Αγίων Αειθάλα, άλλου Γοργονίου, κ.λ.π.).

Απολυτίκιον [\(Κατέβασμα\)](#)

Ύχος γ'. Θείας πίστεως.

Θεῶ Πνεύματι, συγκροτηθέντες, δήμος ὠφθητε, τροπαιοφόρος, Ἀθλοφόροι Χριστοῦ Τεσσαράκοντα, διὰ πυρὸς γὰρ καὶ ὕδατος ἔνδοξοι, δοκιμασθέντες λαμπρῶς ἐδοξάσθητε. Ἀλλ' αἰτήσασθε, Τριάδα τὴν ὑπερούσιον, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον

Ύχος πλ. δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

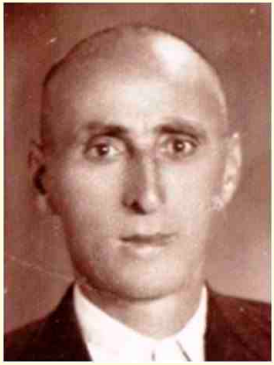
Συντεταγμένοι εὐσεβεῖα καὶ στερρότητι μαρτυρικῶς τὸν δυσμενῆ ἐθριαμβεύσατε, Τεσσαράκοντα γενναῖοι Χριστοῦ ὀπλίται· Ἀλλ' ὡς σύμμορφοι ἐν ἄθλοις καὶ ἐν χάριτι, Ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ συντηρήσατε τοὺς κραυγάζοντας, χαίροις ἅγιον σύνταγμα Κάθισμα

Ύχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν.

Τῷ Χριστῷ στρατευθέντες μαρτυρικῶς, τὸν ἐχθρὸν καθελόντες ἀθλητικῶς, ἔργοις ἐκπληρώσαντες, τοῦ Προφήτου τὰ ῥήματα· διὰ πυρὸς γὰρ καὶ ὕδατος, γενναίως διήλθετε, ἀναψυχὴν εὐράμενοι, ζωὴν τὴν αἰώνιον· ὅθεν καὶ στεφάνους οὐρανόθεν λαβόντες, χοροῖς συνευφραίνεσθε, Ἀσωμάτων δυνάμεων, Ἀθλοφόροι πανεύφημοι, πρεσβεύσατε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην ὑμῶν

ΠΗΓΗ: Ορθόδοξος Συναξαριστής

Ο ΠΟΝΤΟΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ

Ευστάθιου Αθανασιάδη - Τσαντεκίδη (από το ομώνυμο έργο του Γεροστάθη)

(συνέχεια από το τεύχος 251)

ΑΛΕΞΙΟΣ Ο Α'

Έστέφθη τό 1204 ως έκτος αυτόκράτωρ τών Ρωμαίων ο Μέγας Κομνηνός. Προικισμένος μέ ψυχικά καί σωματικά χαρίσματα κατώρθωσεν έντός ολίγου νά γίνει κύριος τών φρουρίων καί τών λοιπών πόλεων, τών οποίων οί έπαρχοι προβλέποντες τούς εκ Φράγκων καί Τούρκων κινδύνους έδέχθησαν αυτόν ως νόμιμον κληρονόμον του Βυζαντινού κράτους δέν άντέταξαν άντίστασιν, άλλ' έτάχθησαν υπό τήν σημαίαν του. Οί εις τήν Νικαίαν καταφυγόντες αὐλικοί αναγόρευσαν δεσπότην τόν Θεόδωρον Λάσκαρην. Τά δύο κράτη, πρό του κοινοῦ κινδύνου έξ ανατολής καί Δύσεως (Τούρκων καί Φράγκων) έπρεπε νά συνεννοηθοῦν καί νά συνασπισθοῦν. Αντί τούτου ο αδελφός του Αλεξίου Γ' Δαβίδ μέ μισθωτούς Ίβηρας εκστρατεύει κατά του Λασκάρεως. Οὕτως όμως εμπειρότερος καί πολεμικώτερος του Δαβίδ συνάπτει συμμαχίαν μέ τόν Σουλτάνον του Ίκονίου, ο οποίος έμποδίζει τόν Αλέξιον νά δράσει εις βοήθειαν του Δαβίδ, ο οποίος απομονωθείς νικάται καί τρέπεται εις φυγήν. Ο Αλέξιος έπολιόρκησε τήν Άμισόν ήτις μόνη έξ όλων τών πόλεων δέν εκδήλωσεν ύποταγήν, εις βοήθειαν αυτής προσέδραμεν ο Σουλτάνος του Ίκονίου μετά δυνάμεως πολλής καί ένίκησε τόν Αλέξιον μόλις διαφυγόντα τήν αϊχμαλωσίαν. Ο Δαβίδ μή έλπίζων εις βοήθειαν του αδελφού του, συνεμάχησε μετά τών Φράγκων κατά της Νικαίας. Οί Φράγκοι υπερόπτες καί άπιστοι έφέροντο ως έχθροί πρός τόν Δαβίδ. Ωφεληθής εκ τούτου ο στρατηγός της Νικαίας Ανδρόνικος περιεκύκλωσεν αυτούς εις τήν πεδιάδα της Νικομηδείας, κατέκοψε πολλούς καί τούς άλλους άπηγάγεν αϊχμαλώτους. Ο Δαβίδ κατεδιώχθη υπό του Λασκάρεως, έπολιορκήθη εις τήν Σινώπην υπό του Σουλτάνου του Ίκονίου καί απέθανεν. Ο Αλέξιος εύρεθείς έν άμηχανία εξηγόρασε διά χρημάτων τήν ειρήνην καί συμμαχίαν μετά του Σουλτάνου έναντίον άλλων περί του Εὐφράτου έχθρῶν εξησφάλισε τό κράτος καί έπεδόθη εις τήν έσωτερικήν αυτού οργάνωσιν. Απέθανε τό 1222 καταλιπών τήν αρχήν εις τόν υιόν του Ιωάννη τόν Α' άλλ' άντ' αυτού όμως ανέλαβε τήν βασιλείαν ο γαμβρός αυτού Ανδρόνικος ο Γίδος κηδεμών του Ιωάννου. Οὗτος Ανδρόνικος ο Γίδος έσεβάσθη τάς συμμαχίας του προκατόχου του. μετά τόν θάνατον όμως του Ίζετνίν άνενεώθη ή συμμαχία επί τῷ ὄρω νά χορηγήσει ο Ανδρόνικος εις τόν διάδοχόν του Ίζετνίν Αλαδίν 1000 άνδρας καί φόρον τινά'. μετ' ολίγον όμως ή συμφωνία αυτή άκυρώθηκε καί ή Τραπεζοῦς άπηλλάγη της έπαχθούς αυτής φορολογίας.

Αί περί τήν χερσώνα καί τόν Κιμμέριον

πορθμόν πόλεις άνεγνώριζον τήν κυριαρχίαν τών Κομνηνών καί έδιδον εις τό κράτος καί πλούτον καί ισχύν υπό τό ὄνομα Περατεία. Έν αυτόκρατορικών πλοίων φέρον πρός τήν Τραπεζοῦντα άρκετά χρήματα καί συνοδευόμενον υπό του θησαυροφύλακος ήνεγκάσθη υπό τρικυμίας νά έξοκείλει παρά τήν Σινώπην ήτις εκυβερνάτο υπό Έτούμη, ύποτελοῦς του Σουλτάνου του Ίκονίου. Ο Έτούμης κατεκράτησε τό πλοῖον καί έσφετερίσθη τόν θησαυρόν ως λείαν πολέμου. Ο Ανδρόνικος έπεμψεν πρέσβεις ζητών τό πλοῖον καί τόν θησαυρόν, άλλ' εις μάτην. Έξοπλίζει τόν στόλον κατευθύνεται πρός τήν Σινώπην λεηλατεί τήν χώραν καταναυμαχεῖ τόν στόλον του έχθρου καί πολιορκεῖ τήν πόλιν. Αναγκάζεται ο Έτούμης, νά επιστρέψει τά διηρπαγμένα όλα καί ο Ανδρόνικος επιστρέφει ένδόξως. Αλλ' ο Σουλτάνος του Ίκονίου δυσαρεστήθη διά τήν πρᾶξιν ταύτην του Ανδρόνικου, κηρύττει τόν πόλεμον καί άποστέλλει κατ' αυτού μέ πολύν στρατόν τόν υιόν αυτού Μελίκ.

Ο Ανδρόνικος πληροφορηθείς ταῦτα συνέλεξεν στρατόν, οχύρωσε τάς διάφόρους διαβάσεις μεταξύ Τραπεζοῦντος καί Βαϊβούρτης καί ο ίδιος εκστρατεύει κατά του Μελίκ. Έπειδή όμως οί έχθροί ήσαν πολυάριθμοι, ο Ανδρόνικος δέν έθεώρησεν ὀρθόν νά τόν άντιμετωπίσει, διά τουτο εισήλθεν εις τήν αὐλήν, θέλων νά τόν φθείρει διά της παρατάσεως του πολέμου καί δι' άψιμαχιῶν. Ο Μελίκ έπολιόρκησε τήν Τραπεζοῦντα, έκαμεν έφόδους νά τήν κυριεύσει· ὄχι μόνον απέτυχε, αλλά έχασε καί τόν Έτούμην της Σινώπης καί πολλούς άλλους. Μένεα πνέων αποφασίζει νά κάμει κατά τήν νύκτα τήν τελευταίαν έφοδον. Νέφη πυκνά ήρχισαν νά σκεπάζουν τόν ουρανόν, ο Μελίκ έστησε τάς κλίμακας καί τάς άλλας (πολιορκητικές) μηχανάς του καί έδωσε τό σύνθημα. Οί φρουροί όμως άπώθησαν τούς έχθρους· άστραπαί καί βρονταί χάλαζα καί βροχή καταρρακτώδης μετέβαλλε τάς τάφρους εις λίμνας τούς ρύακας εις ποταμούς ὀρητικούς, πού παρέσυραν καί μηχανάς καί ίππεις καί πεζούς του έχθρου. Ο Ανδρόνικος λαβών θάρρος, έξέρχεται καί επιτίθεται κατά του έχθρου, τόν ὁποῖον τρέπει εις φυγήν, Χαλδιῶται καί Ματσουκάται παραφυλάττοντες φονεύουν πολλούς φεύγοντας πρός τήν Βαϊβούρτην, συλλαμβάνουν δέ τόν ίδιον τόν Μελίκ καί τόν φέρουν αϊχμάλωτον εις Τραπεζοῦντα. Ο Ανδρόνικος μεγαλοψύχως φερόμενος τόν υπεδέχθη, του άπένειμε τιμάς βασιλικάς, έκαμε νέας συνθήκας έπωφελεις καί τόν απέστειλεν εις τόν πατέρα του ὅστις παρεδέχθη τάς νέας συνθήκας. Ο Σάχης τών Τατάρων Γελαδίν έξεστράτευσε κατά του Σουλτάνου του Ίκονίου Αλαδίν· εις τήν πάλην αυτήν δεν έμεινε άπαθής ο Ανδρόνικος αλλά συνεμάχησε μετά του Γελαδίν. Αλλά εις μάχην της Αχλίας ένικήθη ο Γελαδίν· μετά έν έτος ένικήθη καί υπό τών Μογγόλων τών οποίων ο Χάνης Ουτάκ έγινε Χάνης της Ταταρίδος, έξεδίωξε τήν βασιλλισσαν της Γεωργίας. Τότε ή Ίβηρία άπεσπάσθη από τούς Κομανούς, άπετέλεσεν ίδιον κράτος· οὕτω πλείσται χώραι απολέσθησαν διά παντός. Ο Ανδρόνικος βασιλεύσας 13 έτη απέθανεν τό 1235

άφήσας εις τόν θρόνον τόν γυναικάδελφον αυτού Ιωάννην τόν Αξούχον.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΑΞΟΥΧΟΣ 1235-1238

Ήτο πρωτότοκος υιός Αλεξίου του Α' έβασίλευσεν έν ειρήνη. Έπεσεν από τόν ίππον καί απέθανε παίζων εις τό Τσικανιστήριον ιδιαίτερον παιγνίδιον τών Περσῶν καί Τούρκων τό λεγόμενον Τσιρίκ. συνίστατο δέ εις τό νά ρίπτουν άκόντια καί βέλη έναντίον κύστεως πλήρους άέρος.

ΜΑΝΟΥΗΛ Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ 1238-1263

Τόν Ιωάννην τόν Αξούχον διεδέχθη ο αδελφός αυτού Μανουήλ, διότι ο υιός αυτού Ιωαννίκιος έγινε μοναχός. Τόν Αλαδίν διεδέχθη ο υιός αυτού Γιασεδίν. οὗτος πολεμῶν κατά του Χάνη τών Μογγόλων ένικήθη πλησίον της Αρσίγγης. τότε ο Μανουήλ συνήψε συμμαχίαν μετά του Χάνη, μέ τούς αυτούς ὄρους μέ τούς ὁποίους είχε πρότερον μέ τόν Σουλτάνον Αλαδίν.

Κατά τό 1243 έγένετο μεγάλη πυρκαϊά έν Τραπεζοῦντι. ο Μανουήλ μεταξύ τών πολλών ανακαίνησε καί τόν ναόν της Αγ. Σοφίας. Κατά τό 1253 ὅταν ο βασιλεύς της Γαλλίας Λουδοβίκος έμάχετο εις Συρίαν διά νά κατακτήσει τούς Αγ. Τόπους ο Μανουήλ έστειλε πρεσβείαν ζητών τήν θυγατέρα του εις γάμον μετά του υιού του. Αλλ' ο Λουδοβίκος δέν είχε μαζί του καμίαν από τάς θυγατέρας του καί οὕτω (ή κηδεστία) δέν έγινε. Μετά μακράν καί άνευ πολεμικῶν επιχειρήσεων βασιλείαν απέθανε, καταλιπών τρεις υιούς, οἵτινες έβασίλευσαν κατά σειράν.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Ο Β' 1263-1266

Ήτο ο πρωτότοκος υιός του Μανουήλ τόν ὁποῖον καί διεδέχθη. Κατά τό τριετές διάστημα της βασιλείας του οὐδέν πολεμικόν γεγονός έλαβεν χώραν. απέθανεν άτεκνος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο Α' 1266-1280

Τόν Ανδρόνικον Β' διεδέχθη ο αδελφός αυτού Γεώργιος. Οὗτος βλέπων ὅτι, οί μέν Μογγόλοι έξησθένησαν από έμφυλίου πολέμου τό δέ κράτος του Ίκονίου διεμελίσθη, κατήγγειλε τή μετά τών Μογγόλων άτιμωτικήν συνθήκην καί άπηλλάγη της έπαχθούς φορολογίας. Προσεπάθησε καί έσωτερικῶς νά ανακουφίσει τάς πτωχοτέρας τάξεις, περιστείλλων τά προνόμια τών ευγενῶν καί στρατιωτικῶν. διά τουτο οί τελευταῖοι εις μίαν εκστρατείαν κατά τών Τουρκομάνων, τόν εγκατέλειψαν καί οὕτως συνελήφθη αϊχμάλωτος, τήν στιγμήν πού έδιδε τό τελειωτικόν κτύπημα κατά τών έχθρῶν. Βραδύτερον άπελευθερώθη.

(συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Παρακαλούνται τα μέλη της λέσχης να τακτοποιήσουν την ετήσια οικονομική συνδρομή τους, που είναι 10 €, σε κάποιον από τους παρακάτω τραπεζικούς λογαριασμούς:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: GR 0201103250000032548052409

ALPHA

: GR 610-1408-300-83000-200-201-3674

**Η δότηση έκδοση του «Γεροστάθη»
διατίθεται από την ΕΛΒ**

Ο Κούντουρον, ο κούτσουρον, ο ουραδοκομμένον

Συνέχεια από την 1η σελίδα

βούτορον». Η κατανάλωση βουτύρου, ανάλατου ή αλατισμένου, γινόταν το χειμώνα. Φυλασσόταν σε ειδικά ξύλινα δοχεία, στις χαμηλές θερμοκρασίες των κελαριών. Η ποικιλία στο χρώμα ήταν θέμα εποχής και διατροφής των ζώων.

Τον Φεβρουάριο ξεκινούσε η δίμηνη περίοδος ανθοφορίας των άγριων λεφτοκάρυων (φουντουκιών) που αντέχουν περισσότερο στο κρύο από την κοινή, ήμερη φουντουκιά. Την ίδια εποχή στην αγορά εμφανίζονταν τα σκουμπριά, ένα ψάρι εποχικό και σχετικά ακριβό, επομένως προσιτό κυρίως στους εύπορους. Τα συντηρούσαν σε αλάτι με προσθήκη δάφνης, ή αποξηραμένα (τούρος) ή καπνιστά.

Ακόμα, ήταν η εποχή που σταματούσε η αλιεία των γαύρων(χαψία). Στο φτηνό αυτό ψάρι τον Φεβρουάριο γίνονταν το πρώτο πιάσμα με σχετικά λίγο αλάτι (μελίπαστα ή σκυλεντέρια), προκειμένου η κατανάλωση να είναι άμεση. Άφηναν τα χαψία 4-5 μέρες να σιτέψουν, και ίσως να αποκτήσουν κάποια βαριά μυρωδιά, και στη συνέχεια τα αποκεφάλιζαν και τα αλάτιζαν. Συνήθως πρόσθεταν και φύλλα δάφνης, λεμονόφλουδες και ανάλεστο μαύρο πιπέρι.

Η Παναγία τιμάται ιδιαίτερα από τους Πόντιους, οι οποίοι σε όλες τις θεομητορικές γιορτές τηρούσαν αυστηρά την αργία. «Τα δύο τη Κουντούρ τη Παναΐας», δηλαδή στις 2 Φεβρουαρίου, ανήμερα της Υπαπαντής, ήταν σχεδόν ανεπίτρεπτο να δουλεύει κάποιος. Έλεγαν: «Αϊλί εκείνον π' έκαμεν τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναΐας. Μήτε η τζέπρα αφήν' ατον μήτε ανεχετία», δηλαδή «αλίμονο σε εκείνον που δουλεύει στις 2 Φεβρουαρίου. Ούτε η λέπρα τον αφήνει, ούτε η ανέχεια».

Μεγάλη γιορτή στον Πόντο ήταν και των Αγίων Θεοδώρων. Η μνήμη του Θεόδωρου του Στρατηλάτη, αξιωματούχου του ρωμαϊκού στρατού που ζούσε στην Ποντοηράκλεια, τιμάται στις 8 Φεβρουαρίου. Ο άγιος και μεγαλομάρτυρας Θεόδωρος ο Τήρων, που καταγόταν από την Αράσεια και υπηρετούσε στο τάγμα των τηρώνων (νεοσυλλέκτων), της εκεί ρωμαϊκής λεγεώνας, γιορτάζει στις 17 Φεβρουαρίου, και το Σάββατο της πρώτης εβδομάδας της Μεγάλης Σαρακοστής σε ανάμνηση του θαύματος των κολλύβων.

Σάντα «η εύθραυστη περιοχή»

Η περιοχή της Σάντας που βρίσκεται εντός των ορίων της επαρχίας Αργυρούπολης στον Πόντο και ονομάστηκε «κρυφή πόλη κοντά στον ουρανό» έχει καταχωρηθεί στον κατάλογο των υπό την προστασία του κράτους περιοχές και ως «εύθραυστη περιοχή που πρέπει να προστατευτεί». Καταστράφηκε από τις παράνομες ανασκαφές κυνηγών θησαυρών και έχοντας χάσει την οπτική της ομορφιά λόγω αμέλειας, οι ιστορικές δομές σχεδιάζονται να φέρουν την περιοχή στον τουρισμό με απόφαση που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα τον Οκτώβριο του 2020. Υπάρχουν επτά οικισμοί στα ερείπια της Σαντά, που καλύπτουν τρεις διαφορετικές πλαγιές, οι οποίες είναι ορατές μεταξύ τους.Σημειώνοντας ότι οι γύρω περιοχές στα ερείπια χρησιμοποιούνται μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, η περιοχή παραμένει απροστάτευτη και αποτελεί στόχο κυνηγών θησαυρών.Ο

Coşkun Erüz, ακαδημαϊκός από το Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Μαύρης Θάλασσας, δήλωσε ότι το σχέδιο ανάπτυξης της προστασίας και το σχέδιο διαχείρισης της περιοχής θα πραγματοποιηθεί σε πολλά χρόνια. «Η περιοχή κατοικείται μόνο για τρεις έως τέσσερις μήνες το καλοκαίρι. Δυστυχώς, οι γέφυρες, τα σιντριβάνια, οι εκκλησίες και ακόμη και τα σπίτια όπου οι άνθρωποι ζουν στην περιοχή αφήνονται απροστάτευτα και υπέστησαν μεγάλες ζημιές σε άλλες εποχές », είπε ο κ. Erüz. Οι πιο σημαντικές δομές που εγκαταλείφθηκαν όταν οι Έλληνες εγκατέλειψαν την περιοχή το 1923 με τον ξεριζωμό, βρίσκονται στο χωριό Σαντά(Dumanlı), 72 χιλιόμετρα από το Αργυρούπολη και 42 χιλιόμετρα από την Τραπεζούντα.Έδρα της ελληνικής αστικής αρχιτεκτονικής, τα ερείπια της Σαντά ανακηρύχθηκαν αρχαιολογικός φυσικός χώρος το 1999.

Περίπου 5.000 Έλληνες ζούσαν στα ερείπια μεταξύ 1700 και 1900. Ωστόσο, τους επισκέπτονται μόνο λίγοι τουρίστες,κυρίως Έλληνες, λόγω της έλλειψης μέσων μεταφοράς.Η λέσχη βέβαια επισκέφθηκε τις αξέχαστες πατρίδες μας πέντε φορές τα τελευταία δέκα χρόνια και εκεί ανάμεσα στα ιερά ερείπια των προγόνων μας και τις μισογκρεμισμένες εκκλησίες μας υποσχθήκαμε να είμαστε νοερά πάντα μαζί τους αλλά και με την φυσική μας παρουσία να τους συντροφεύουμε με τα πολυήμερα προσκυνήματα μας.

Η παιδεία των Ελλήνων του Πόντου

Γράφει: η Δέσποινα-Χρυσοβαλάντου Γερουλίδου

Η ίδρυση της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας το 1204 αποτελεί σημαντικό γεγονός για τη διαμόρφωση της πολιτισμικής και εθνολογικής ταυτότητας της περιοχής του Πόντου. Η ακμή βέβαια της παιδείας σημειώνεται την εποχή των Κομνηνών, με την ανέγερση εκπαιδευτηρίων και τον

εξελληνισμό ετερόφυλων κοτοίκων των γύρω περιοχών. Έτσι, τα χρονικά πλαίσια για την ελληνική παιδεία στον Πόντο, ορίζονται από το 1204 έως το 1922, που ο ελληνικός πληθυσμός πήρε το δρόμο για την εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Την περίοδο του 13ου-14ου αιώνα παρατηρείται μία άνθηση των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών. Η Τραπεζούντα αναδεικνύεται ως κέντρο σοφίας και οι Κομνηνοί επιβραβεύουν, όσους βοηθούν στη διεύρυνση γνώσεων και χρηματοδοτούν όσους επιθυμούν να ταξιδέψουν, για να κάνουν γνωστά στην περιοχή επιτεύγματα άλλων λαών. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός της λειτουργίας αστεροσκοπείου κοντά στο ναό της Αγίας Σοφίας, της ύπαρξης βιβλιοθηκών και σχολών στα μοναστήρια του Πόντου και τηςδιάκρισης πολλών λογίων ανδρών. Η ύπαρξη λογίων και οι ενασχολήσεις τους υποδεικνύουν τις επιστήμες της εποχής: φιλολογία, θεολογία, ιστορία και αστρονομία. Η εκπαίδευση δεν είχε οργανωμένη εκπαιδευτική δομή, αλλά προσέφερε επαρκές επίπεδο εκπαιδύσεως. Οι μοναχοί, οι κληρικοί και οι αυλικοί αποτελούν τους κύριους φορείς της ελληνικής παιδείας, οι οποίοι δίδασκαν σε μοναστήρια ή κατ' οίκον σε πλούσιους πολίτες.

Η κατάκτηση της περιοχής του Πόντου από τους Τούρκους (1453)ήταν δυσοίωνα για την παιδεία των Ελλήνων του Πόντου, καθώς απαγορεύτηκε η ίδρυση και λειτουργία σχολείων, ενώ όσα υπήρχαν όφειλαν να κλείσουν. Η ανάδειξη εγγραμμάτων κατά την περίοδο αυτή, αποτελεί ένδειξη, πως συνέχισαν να λειτουργούν σχολεία στα μοναστήρια του Πόντου, όπως στη Παναγία Σουμελά, στον Αγ. Γεώργιο Περιστερεώτα και στον Αγ. Ιωάννη Βαζελώνα. Η παιδεία αυτό το διάστημα περιορίζεται στην ανάγνωση και στη γραφή, μια γενναία προσπάθεια να διατηρηθεί η ελληνική γλώσσα.Αξιοσημείωτη ένδειξη αποτελεί και η ανάπτυξη γραμμάτων την τελευταία εικοσαετία του 17ου αιώνα και η ίδρυση του Φροντιστηρίου Τραπεζούντας το 1682 από τον Σεβαστό Κυμνήτη.

Μετά το Χάττι Χουμαγιούν,το 1856, παρουσιάζεται πρόοδος στην ίδρυση σχολείων και αύξηση μαθητών και τάξεων. Αυτή την περίοδο λειτουργούν 100 σχολεία, που παρέχουνστοιχειώδης εκπαίδευση, και 15 σχολαρχεία.Μετά το 1880, η παιδεία αποκτά ευρύτερο περιεχόμενο και προσφέρεται από ειδικά εκπαιδευμένους δασκάλους. Δημιουργούνται βαθμίδες εκπαιδύσεως (νηπιαγωγεία, δημοτικά, σχολαρχεία, ημιγυμνάσια και γυμνάσια) και η λειτουργία τους οριοθετείται από κανονισμούς.Το 1890 στον Πόντο υπήρχαν γύρω στα 500 σχολεία, με πάνω από 20.500 μαθητές και πάνω από 543 δασκάλους.Πρωταρχικό τους μέλημα παρά τις αντιξοές συνθήκες ήταν η ανάπτυξη, η συνεχής πρόοδος, η αφοσοίωσή στο ελληνικό στοιχείο καιη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας.

Γιαννακάντων (Gürgenağas) Το χωριό στον επίγειο παράδεισο

Το χωριό Γιαννακάντων της Άνω Ματσούκας, ήταν ελληνικό χωριό με 240 Έλληνες, δημοτικό σχολείο και εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, η οποία σώζεται μέχρι τις μέρες μας και χρησιμοποιείται σαν ισλαμικό τέμενος.

Το παρχάρι του Γιαννακάντων ήταν το Τουρνακελί, στα υψίπεδα του Καρακάπαν. Οι κάτοικοι του Γιαννακάντων μετά την Ανταλλαγή εγκαταστάθηκαν σε χωριά της Καστοριάς και της Κοζάνης.

Σήμερα το χωριό κατοικείται από τούρκους οι οποίοι γνωρίζουν την ιστορία του και σε πρόσφατη επίσκεψη της λέσχης στο χωριό συναντήσαμε κατοίκους οι οποίοι γνωρίζουν καλά την ιστορία του και πιθανόν να υπάρχουν και κάποιοι με ελληνικές ρίζες όπως μας είπαν οι ίδιοι.

Από του Γιαννακάντων καταγόταν ο λυράρης Γιώργος Αμαραντίδης, γιος του Σίμου, γνωστού ως Σιμούλ', που ήταν επίσης φημισμένος λυράρης της Άνω Ματσούκας.

Τουρκία: Εμπιστοσύνη “ΜΗΔΕΝ”

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Από το 1974, η Τουρκία κατέλαβε τη βορειοανατολική Κύπρο. Εξακολουθεί να διατηρείται εκεί, παρόλο που το νησί εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004. Ο τουρκικός στρατός επομένως κατέχει μέρος της επικράτειας της Ένωσης για 16 χρόνια.

Το 2012, η Τουρκία ηγήθηκε, για λογαριασμό του ΝΑΤΟ, μιας επιχείρησης για τον εκτοπισμό του πληθυσμού της Συρίας. Πρότεινε στους κατοίκους του βορρά της χώρας να καταφύγουν προσωρινά στη Τουρκία, μέχρι η στρατιωτική κατάσταση να διευκρινίζεται. Έκτισε πολλές νέες πόλεις για να τους στεγάσει, αλλά ακόμα δεν τους έδωσε πρόσβαση σε αυτές τις κατοικίες.

Το 2012, η Τουρκία εισέβαλε στη βόρεια Συρία, όπου εξακολουθεί να καταλαμβάνει το κυβερνείο της Ιντλίμπ. Στη συνέχεια, λεηλάτησε τη βιομηχανία στο Χαλέπι, κλέβοντας όλες τις εργαλειομηχανές τις οποίες βρήκε στα εργοστάσια.

Το 2013, ο «τραπεζίτης της Αλ Κάιντα», ο Σαουδάραβας Yasin Al-Qadi, ήταν θύμα τροχαίου ατυχήματος στην Κωνσταντινούπολη μαζί με τον αρχηγό της ασφαλείας του προέδρου Ερντογάν. Ένας γιος του Ερντογάν τον επισκέφτηκε αμέσως στο νοσοκομείο.

Το 2014, ο τουρκικός στρατός πλαισίωσε τους τζιχαντιστές στη Συρία, επιτιθεμένος μαζί τους σε διάφορες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της αρμενικής πόλης του Κασάμπ, αναγκάζοντας τον πληθυσμό να διαφύγει. Το 2015, οι τουρκικές μυστικές υπηρεσίες παρείχαν κάθε βοήθεια στο Ντάες, ενώ μια εταιρεία του γαμπρού του προέδρου Ερντογάν, η Powertans, οργάνωνε τη μεταφορά του πετρελαίου που κλέβουν οι τζιχαντιστές στο λιμάνι του Ceyhan. Από εκεί, μια εταιρεία που εξαγόρασε ένας γιος του προέδρου Ερντογάν, ο Όμιλος BMZ Denizcilik ve İnşaat A.Ş., μετέφερε το πετρέλαιο στο Ισραήλ και τη Δύση. Την ίδια στιγμή, μια κόρη του προέδρου Ερντογάν διοικούσε ένα μυστικό νοσοκομείο στην Şanlıurfa το οποίο θέραπευε τους τζιχαντιστές και τους έστελνε πίσω στη μάχη. Το 2015, η τουρκική μαφία, με επικεφαλής τον πρωθυπουργό Binali Yıldırım, δημιούργησε εργαστήρια πλαστής μεταποίησης σε περιοχές που ελέγχονται από το Ντάες και μετέφερε αυτά τα πλαστά εμπορεύματα στην Ευρώπη.

Το 2015, η Τουρκία απείλησε την Ευρωπαϊκή Ένωση ότι θα της στείλει βίαια ένα εκατομμύριο πρόσφυγες από το Αφγανιστάν, το Ιράκ και τη Συρία έως ότου έλαβε μεγάλες επιδοτήσεις που της επέτρεπαν να συνεχίσει τους πολέμους της.

Το 2015-6, η Τουρκία αρνήθηκε να τερματίσει τις μυστικές συμφωνίες με τη Γαλλία και το Βέλγιο για τη δημιουργία ενός Κουρδιστάν στη Συρία. Διοργάνωσε μια σειρά επιθέσεων εναντίον τους (138 νεκροί στη Γαλλία και 35 νεκροί στο Βέλγιο).

Το 2016, ο τουρκικός στρατός αρνήθηκε να εγκαταλείψει το ιρακινό έδαφος, παρά τα κυβερνητικά αιτήματα. Είχε προσωρινές βάσεις εκεί από την περίοδο της κατοχής των ΗΠΑ, αλλά τις χρησιμοποιούσε για να στηρίξει το Ντάες ενάντια στο Ιράκ. Είναι ακόμα εκεί.

Το 2017, ο πρόεδρος Ερντογάν έκανε εκστρατεία στις τουρκικές κοινότητες στο εξωτερικό. Του απαγορεύτηκε να πραγματοποιήσει συγκεντρώσεις στις Κάτω Χώρες και τη Γερμανία. Με την ευκαιρία αυτή, χαρακτήρισε «Ναζί» την καγκελάριο Άνγκελα Μέρκελ.

Το 2019, η Τουρκία υπέγραψε συμφωνία με τη λιβυκή κυβέρνηση στην Τρίπολη, και άλλη μια με την Τунησία. Άρχισε να στείλει τζιχαντιστές που στάθμευαν στην περιοχή που καταλαμβάνει στη Συρία. Σήμερα πολεμούν ενάντια στις δυνάμεις των Εμιράτων που υποστηρίζουν την κυβέρνηση της Βεγγάζης.

Το 2020, η Τουρκία διεκδίκησε κοιτάσματα φυσικού αερίου στη Μεσόγειο. Τα θαλάσσια σύνορα με την Ελλάδα δεν είχαν καθοριστεί ακριβώς όταν δημιουργήθηκε η χώρα. Σίγουρα έχει δικαίωμα σε μερικές ζώνες, αλλά όχι σε όλες. Με την ευκαιρία αυτή, το τουρκικό ναυτικό απείλησε το γαλλικό ναυτικό.

Με τέτοιους γείτονες καλό είναι να έχουμε τα μάτια μας ανοικτά γιατί διαχρονικά μας έδειξαν ότι εκείνο που οι έλληνες κατακτούν με το πνεύμα οι τούρκοι το καταστρέφουν με τα όπλα.

Οι ντερεμπέηδες

Συνέχεια από την 2η σελίδα

Το τελικό χτύπημα στους ντερεμπέηδες ήταν το [Χάτι Χουμαγιούν](#) του 1856, διάταγμα με το οποίο ο σουλτάνος αναγνώριζε επίσημα όσα προνόμια και όσες παραχωρήσεις είχε κάνει κατά καιρούς στους πληθυσμούς της αυτοκρατορίας και διακήρυττε ότι θα σεβαστεί τα δικαιώματά τους. Επίσης, ανέφερε ότι όλοι είναι ελεύθεροι να εκτελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα.

Το διάταγμα είχε πολλές επιπτώσεις. Πρώτα απ' όλα δημιούργησε σημαντικό ρεύμα επανόδου των εξισλαμισμένων χριστιανών προς το χριστιανισμό. Οι Κλωστοί, όπως έμειναν στην ιστορία οι εξισλαμισμένοι που ζητούσαν να επιστρέψουν στη χριστιανική εκκλησία, αποτέλεσαν ένα από τα πιο σοβαρά ζητήματα στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.

Επίσης, με τα προνόμια που δόθηκαν στους χριστιανούς δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την άνθηση του εμπορίου και της εκπαίδευσης. Το εμπόριο οδήγησε το χριστιανικό στοιχείο σε οικονομική ευημερία, στη συνέχεια στην ενίσχυση της εθνικής εκπαίδευσης και στο αίτημα για την εθνική απελευθέρωση. Όλα όμως τα όνειρα έσβησαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα με την άνοδο των Νεότουρκων στην εξουσία.

Κιλιτοντάρογλου κατά Ερντογάν:

«Έχεις αποτύχει σε όλα»

μάλλον έχει δίκιο

Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης Κεμάλ Κιλιτοντάρογλου επικεφαλής του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος της γείτονος (CHP) επιτέθηκε φραστικά κατά του τούρκου προέδρου, στη συζήτηση για τον προϋπολογισμό του 2021, μέσα στο τουρκικό κοινοβούλιο.

Είναι τέτοια η κατάσταση στην Τουρκία, με την κατάρρευση της οικονομίας, την έξαρση της επιδημίας του κορονοϊού και τη διεθνή απομόνωση της χώρας, που για πρώτη φορά την τελευταία δεκαετία αμφισβητείται η πολιτική ηγεμονία του Ταγίπ Ερντογάν. Το δείχνουν οι δημοσκοπήσεις, το δείχνει και ο αντιπολιτευτικός λόγος του Κεμάλ Κιλιτοντάρογλου, ο οποίος έχει αποκτήσει ιδιαίτερη αυτοπεποίθηση καθώς κατηγόρησε την κυβέρνηση Ερντογάν για εκτεταμένη διαφθορά, κατάρρευση της οικονομίας, έλλειψη ελέγχου, αδιαφάνεια και ευνοιοκρατία.

Αναφέρθηκε επίσης στην φτωχοποίηση της κοινωνίας, στην κακή διαχείριση της πανδημίας, στις αμφιλεγόμενες συμφωνίες με το Κατάρ και ιδιαίτερα στην αδιαφάνεια που επικρατεί ως προς Ταμείο Διαχείρισης Εθνικής Περιουσίας που είναι υπό τον έλεγχο του τούρκου προέδρου, ενώ επέκρινε δριμύτητα το προεδρικό σύστημα που έχει προκαλέσει την παράλυση του συστήματος διακυβέρνησης λόγω της απόλυτης εξουσίας του προέδρου, και έφερε ξανά ως παράδειγμα την υπόθεση της πρόσφατης νηοψίας του τουρκικού φορτηγού πλοίου από τη γερμανική φρεγάτα στο πλαίσιο της επιχείρησης «Ειρήνη».

Τελικά από φαίνεται μόνο η ελληνική κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Ένωση χαϊδεύουν τον σουλτάνο και απειλούν χωρίς να πραγματοποιούν καμία ενέργεια εις βάρος της Τουρκίας. Ήρθε η ώρα των έργων και όχι μόνο των λόγων από τη διεθνή κοινότητα, πριν να είναι πολύ αργά, διότι υπενθυμίζουμε σε όλους την τουρκική παροιμία «Τον Τούρκο, ή δειρε τον ή μη τον φοβερίζεις».